

Griffier commissie OCW
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

Rotterdam, 11 november 2020

Betreft: reactie Ingrado op evaluatie passend onderwijs en toekomstagenda

Geachte mevrouw de Kler,

In deze reactie vindt u onze bevindingen op de brief en de beleidsnota die Ingrado vanuit haar verbondenheid met haar achterban heeft opgesteld. Ingrado is dé brancheorganisatie voor leerplicht en RMC waarvan alle gemeenten en RMC regio's¹ lid zijn en maakt zich hard voor het recht op ontwikkeling van ieder kind.

In dit kader willen we dan ook graag de rol van leerplicht duiden in de route van passend naar inclusief onderwijs. Ingrado is van mening dat deze rol explicieter benoemd mag worden. Aan de zijde van de gemeente kunnen juist leerplichtambtenaren een positieve rol kunnen spelen om tot inclusief onderwijs te komen. Ingrado is zich bewust dat het beeld van deze rol voor buitenstaanders vooral nog curatief (handhaven) van aard lijkt. De dagelijkse werkelijkheid geeft aan dat juist de preventieve benadering van leerplicht, zoals die ook tijdens deze coronaperiode meer zichtbaar is geworden, tot het werk van de leerplichtambtenaar behoort. Deze ontwikkeling is ook te vinden in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), zoals die in nauwe samenwerking met de ministeries J&V en OCW, Halt, VNG en de Raad voor de Kinderbescherming is ontwikkeld.

Van curatief naar preventief

We kunnen ons goed vinden in de ambitie om naar inclusief onderwijs, waarin ieder kind het recht op onderwijs kan verzilveren, te komen. Ingrado heeft eerder aangegeven dat deze transitie, zowel voor het onderwijs als voor de gemeente, een langere periode in beslag zal nemen. We missen bij deze ontwikkeling de rol van de gemeente die samen met de ouders, de leerling en het onderwijs kan meedenken over de mogelijkheden voor een passende onderwijsplek. Daarnaast kan de gemeente samen met het onderwijs en zorgorganisaties omissies in het bestaande aanbod signaleren en repareren. Deze gezamenlijke verkenning van het aanbod in een gemeente, op basis van de gegevens die

¹ RMC regio: 40 regio's in Nederland die belast zijn met het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Alle leerplichtambtenaren, RMC casemanagers, managers en beleidsambtenaren zijn lid van Ingrado

leerplicht aanlevert over oorzaken van schooluitval en afwezigheid, levert volgens Ingrado een grote meerwaarde.

Ingrado adviseert daarin om zowel preventief als curatief te investeren. Niet alleen vanuit moreel opzicht, maar ook vanuit een kosten-batenperspectief. Investeer daarom zo snel mogelijk in het tegengaan van verzuim, of dat nu geoorloofd of ongeoorloofd is.

Thuiszitters

Bescherm ook het recht op onderwijs en ontwikkeling van kinderen die om een wettelijk acceptabele reden langere tijd niet aanwezig zijn op school. Reken alle jongeren die langer dan één maand geen onderwijs krijgen (geoorloofd en ongeoorloofd) tot de thuiszitters en zorg dat zij op de verschillende beleidsniveaus in beeld zijn. Alleen dan wordt duidelijk hoe groot het probleem werkelijk is en welke inspanningen nodig zijn om het recht op onderwijs voor alle jongeren te waarborgen en op de langere termijn schooluitval te voorkomen.

Ingrado vindt het belangrijk om meer te spreken in termen van aanwezigheid dan in termen van verzuim en afwezigheid. Het lijkt maar een detail, maar achter deze termen zit een wereld van verschil. Waar afwezigheid uitgaat van een oorzaak bij de individuele leerling of ouders, gaat aanwezigheid juist uit van een gedeelde verantwoordelijkheid van alle stakeholders (ouders, kinderen en onderwijs). Het vergroten van de aanwezigheid kan dan ook als de beste stap in de preventie van verzuim worden genoemd. Schoolverzuim, met als uiterste consequentie schooluitval, is een proces dat Ingrado ook wel eens als “dropping out in slow motion” omschrijft. Onderzoek toont keer op keer het verband tussen schoolverzuim en schooluitval aan. De aard van het schoolverzuim (of het verzuim als geoorloofd of ongeoorloofd is aangemerkt) doet daarbij niet ter zake. Ook kinderen die veel geoorloofd hebben verzuimd, lopen een groter risico op schooluitval. Kinderen die voortijdig zijn uitgevallen van school zijn over het algemeen op latere leeftijd minder succesvol en lopen meer risico's op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid en financiën. Naast deze persoonlijke gevolgen, brengen schoolverzuim en schooluitval op de langere termijn ook voor de maatschappij aanzienlijke kosten met zich mee.

Zorgplicht en leerplicht

In de brief van minister Slob worden een aantal suggesties gedaan om het strakker vormgeven van de zorgplicht te realiseren. Leerplichtambtenaren hebben vaak met casussen te maken waarbij zorgplicht een grote rol speelt. We missen hierin de bemiddelende en aansprekende rol van leerplichtambtenaren om scholen en besturen aan te spreken op het recht van onderwijs terwijl zij juist in de gelegenheid zijn om dit te doen en in de praktijk dit informeel al doen. Ingrado is van mening dat deze rol explicieter benoemd mag worden en beter aangesloten kan worden hierdoor bij de bestaande lijnen. We lezen in verschillende evaluaties dat meer nodig is om onderwijs passend te maken dan de school alleen kan bieden. Daar is inzet van zorg, samenwerking met zorg en bijvoorbeeld maatschappelijk werk bij nodig. Die afstemming kan bij uitstek door onze leden voor een gemeente en regio in kaart worden gebracht. Ook de nauwe samenwerking van de

gemeente zoals die mogelijk is met de Onderwijsinspectie draagt bij aan het bevorderen van een breed inclusief onderwijs aanbod in een gemeente. Hiermee benadrukt Ingrado het belang van de samenwerking en afstemming in de vormgeving van de zorg en de inspanning die nodig is voor succesvol inclusief onderwijs.

Tot slot

Ingrado levert als belangenorganisatie voor Leerplicht en RMC al jaren een waardevolle bijdrage aan het recht op onderwijs. Als kennispartner spelen we een betekenisvolle rol tussen de uitvoeringspraktijk in de regio en landelijk beleid. Hoewel we niet expliciet benoemd zijn (7.19, beleidsnota) als ondersteuning van het veld, zijn we dit wel. De komende jaren zal Ingrado dan ook meewerken aan de route van passend onderwijs naar inclusief onderwijs om mee te werken aan de versteviging van het recht op onderwijs van ieder kind.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Carry Roozmond".

Carry Roozmond

Directeur-bestuurder

